

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ЗАХОДИ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Руденко В. В. – к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В сучасних умовах на діяльність підприємств України здійснює негативний вплив низка суспільно-економічних факторів. Зниження цін на світових товарних ринках, жорсткість умов кредитування та скорочення внутрішнього попиту погіршили основні фінансові показники вітчизняних суб'єктів господарювання. Тому однією з найважливіших проблем стає вирішення завдань щодо своєчасного виявлення неплатоспроможних підприємств та прогнозування їх стану з метою своєчасної організації їх фінансового оздоровлення. Більшість підприємств знаходяться в стані глибоко прихованого банкрутства, що призводить до нездатності продовження фінансово-господарської діяльності та руйнує виробничий потенціал на регіональному та загальноекономічному рівні. У цих умовах актуалізуються проблеми здійснення заходів фінансового оздоровлення.

Фінансове оздоровлення підприємств передбачає зміну підходів до управління цими підприємствами, принципів їх діяльності, які повинні бути спрямовані на підвищення якості управління, зростання ефективності виробничо-фінансової діяльності, конкурентоспроможності продукції, що виробляється (робіт, послуг), продуктивності праці, зниження витрат з виробництва та реалізації продукції, підвищення фінансових результатів діяльності за рахунок розробки та реалізації заходів фінансового оздоровлення [1, с.76].

Традиційні заходи фінансового оздоровлення спрямовані на стабілізацію фінансового стану підприємств. Вони здійснюються на трьох рівнях:

1. Оперативний рівень, що передбачає проведення заходів, спрямованих на зменшення розміру поточних фінансових зобов'язань підприємств та збільшення обсягу грошових активів, які забезпечать швидке погашення таких зобов'язань. В межах оперативного рівня здійснюються: відстрочення розрахунків за окремими формами кредиторської заборгованості;

збільшення строку надання комерційних кредитів постачальникам; пролонгація та реструктуризація короткострокових фінансових кредитів; відмова від неефективних короткострокових фінансових інвестицій; скорочення запасів; уцінка окремих видів запасів тощо. Кінцевою метою реалізації заходів оперативного рівня є усунення поточної неплатоспроможності підприємств.

2. Тактичний рівень, що передбачає здійснення заходів, які сприяють досягненню фінансової рівноваги підприємств у планованому періоді. В межах тактичного рівня здійснюються: скорочення постійних і змінних витрат; мінімізація податкових платежів; прискорена амортизація основних засобів; реалізація не використаного майна; зменшення інвестиційної активності; оптимізація дивідендної політики; зменшення відрахувань з прибутку в резервні та інші фонди тощо. Кінцевою метою реалізації заходів тактичного рівня є вихід підприємств в стан фінансової рівноваги та забезпечення їх фінансової стійкості.

3. Стратегічний рівень, що передбачає здійснення заходів, які забезпечують підтримання досягнутої фінансової рівноваги підприємств у довгостроковому періоді та їх економічний розвиток у перспективі. В межах тактичного рівня здійснюються: активний маркетинг; прискорення оборотності активів; залучення прямих інвестицій тощо. Кінцевою метою реалізації заходів стратегічного рівня є підвищення ринкової вартості підприємств у довгостроковій перспективі за рахунок прискорення темпів стійкого економічного зростання [2, с.23].

Інноваційні заходи фінансового оздоровлення передбачають використання нововведень трьох типів:

1. Процесні інновації – нововведення, які вводяться у процеси управління й організації виробництва та здатні призвести до якнайшвидших результатів у фінансовому оздоровленні підприємств. До них відносять удосконалення, що не торкаються

виготовлюваної підприємствами продукції та не потребують стартових інвестицій і часу для їх реалізації. Це можуть бути заходи щодо економії постійних витрат; невідкладні нововведення в управлінні персоналом; нововведення в організації роботи з покупцями та постачальниками.

2. Продуктові інновації відіграють вирішальну роль в реалізації заходів фінансового оздоровлення. Існують різні підходи до таких інновацій: консервативний і радикальний. Консервативний підхід до вибору нових більш вигідних продуктів або послуг найбільш прийнятний для фінансово-кризових підприємств, обмежених у можливостях фінансувати значні стартові інвестиції в новий бізнес. Такі підприємства прагнуть до більш швидкої окупності за обмежених власних коштів, спрямованих у інвестування. Радикальний підхід передбачає не тільки вибір підприємствами нового продукту або послуги, а й вибір найбільш платоспроможного сегмента ринку, на якому буде вигідно працювати підприємству [3, с.84-85].

3. Алокаційні інновації – нововведення, що характеризують стратегічний аспект фінансового оздоровлення. До різних видів алокаційних інновацій відносяться такі реорганізації, як поділ підприємств, злиття та поглинання. Поділом є відокремлення спроможних до фінансового оздоровлення

підрозділів підприємств для створення на їх базі нових суб'єктів господарювання. Злиття фінансово-кризових підприємств з фінансово-здоровими компаніями як спосіб їх фінансового оздоровлення сприяє виходу кризових підприємств з передбанкрутного стану. Поглинання підприємств як тип алокаційної інновації буде результативним, якщо кризове підприємство поглинається: а) його фінансово здоровим кредитором, постійним постачальником або клієнтом; б) стороннім фінансово здоровим підприємством з будь-якої галузі; в) інвестиційною компанією або банком, які до сих пір не мали фінансових відносин з даним підприємством.

Таким чином, у сучасних умовах господарювання підприємствам, що перебувають у кризовому стані необхідно здійснювати заходи щодо їх фінансового оздоровлення. Цілі і заходи фінансового оздоровлення підприємств повинні відповідати масштабам кризового стану та враховувати прогноз розвитку основних факторів, що визначають загрозу банкрутства. Заходи фінансового оздоровлення ґрунтуються на послідовному використанні певних моделей управлінських рішень, що обираються у відповідності зі специфікою господарської діяльності підприємства та масштабами кризових явищ у розвитку.

Література

1. Волинская О. А. Финансовое оздоровление предприятия как элемент антикризисного управления / О. А. Волинская // Актуальные вопросы экономических наук. – 2014. – №41-2. – С. 76-82.
2. Верна В. В. Внутренние механизмы финансового оздоровления предприятий / В. В. Верна // Научные труды южного филиала национального университета биоресурсов и природопользования Украины «Крымский агротехнологический университет». Серия: Экономические науки. – 2014. – №159. – С. 319-326.
3. Кунанбаева Д. А. Использование антикризисных инноваций при финансовом оздоровлении организации / Д. А. Кунанбаева // Вестник Казахского национального университета. Серия: экономическая. – 2012. – №3(91). – С. 84-86.

УДК 336.151

ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПАРАДОКСИ РОЗВИТКУ

Семцов В.М. – к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Нині влада систематично звітує про позитивні зміни в фінансовому стані місцевих бюджетів [1-3]. Ми ж чітко розуміємо, що будь-який процес реформування фінансової системи неминуче

пов'язаний з помилками та складнощами. І це нормально! Головне, щоб вони не були драматичні. Соціум повинен знати як позитивні, так і негативні сторони сучасної бюджетної децентралізації.